TIBBIYOT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA OSHQOZONNI ZONDLASH TEXNIKASI. OSHQOZONNI YUVISH, ZOND BILAN OVQATLANTIRISH MAVZUSINI O'QITISHDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH

Xalimov Aziz Olim o'g'li

Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro davlat tibbiyot instituti. Buxoro, O‘zbekiston. e-mail: xalimov.aziz@bsmi.uz

Annotatsiya: Maqolada, Tibbiya oliy ta’lim muassasalarida oshqozonni zondlash texnikasi, oshqozonni yuvish va zond bilan ovqatlantirish bo‘yicha interaktiv ta'lim metodlarining o‘qitishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Ushbu usullar, talabalarning amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirish, murakkab tibbiy jarayonlarni o‘zlashtirishda samaradorligini oshirish uchun juda muhimdir. Maqola, interaktiv ta'lim metodlarini qo‘llash orqali talabalar o‘z bilimlarini yanada chuqurroq va mustahkam o‘zlashtirishi, nazariy bilimlarni amaliyotga tatbiq etishda erishiladigan yutuqlarni ko‘rsatadi. Oshqozonni yuvish va zond bilan ovqatlantirish jarayonlari bo‘yicha interaktiv metodlar, misol uchun, simulyatsiyalar, rolli o‘yinlar va guruhli muhokamalar orqali samarali tarzda o‘rgatish imkonini beradi. Ushbu metodlar yordamida talabalar, haqiqiy sharoitda yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan holatlar bo‘yicha fikrlash va qaror qabul qilish ko‘nikmalarini oshiradilar. Maqolada shuningdek, interaktiv metodlarning amaliy ta'limdagi ahamiyati va ularni to‘g‘ri qo‘llashning samaradorligi haqida fikrlar keltiriladi.

Kalit so’zlar: oshqozonni zondlash, oshqozonni yuvish, zond bilan ovqatlantirish, interaktiv ta'lim metodlari, tibbiy ta'lim, amaliy ko‘nikmalar, simulyatsiya, Virtual reallik (VR)

Аннотация: В статье анализируется важность интерактивных методов обучения методам зондирования желудка, промывания желудка и зондового питания в медицинских высших учебных заведениях в обучении. Эти методы очень важны для развития практических навыков учащихся, повышения их эффективности в освоении сложных медицинских процессов. В статье показан прогресс, достигнутый в применении теоретических знаний на практике, благодаря использованию интерактивных методов обучения учащиеся могут глубже и прочнее усваивать свои знания. Например, интерактивные методы процесса промывания желудка и зондового кормления позволяют эффективно обучать с помощью симуляций, ролевых игр и групповых обсуждений. С помощью этих методов учащиеся развивают навыки мышления и принятия решений в ситуациях, которые могут возникнуть в реальных условиях. В статье также приводятся мнения о

ISSN 3030-3907

важности интерактивных методов в практическом обучении и эффективности их правильного применения.

Ключевые слова: зондирование желудка, промывание желудка, зондовое кормление, интерактивные методы обучения, медицинское образование, практические навыки, моделирование, виртуальная реальность (VR)

Annotation: the article analyzes the importance in teaching of interactive educational techniques for gastric probing techniques, gastric lavage, and probe feeding in Higher Education Institutions in Tibbia. These methods are very important for the development of practical skills of students, increasing their effectiveness in mastering complex medical processes. The article shows the progress achieved by applying interactive learning techniques to enable students to acquire their knowledge more deeply and firmly, and to put theoretical knowledge into practice. Interactive techniques on the processes of gastric lavage and probe feeding enable effective training through simulations, role-playing games, and group discussions, for example. With these techniques, students improve their thinking and decision-making skills regarding situations that may arise in real conditions. The article also cites ideas about the importance of interactive techniques in practical education and the effectiveness of their proper application.

Keywords: stomach probing, gastric lavage, probe feeding, interactive learning techniques, medical education, practical skills, simulation, Virtual Reality (VR

Kirish.

Oshqozonni zondlash texnikasi, oshqozon yuvish va zond bilan ovqatlantirish – bu tibbiy yordamda muhim o‘rin tutadigan protseduralardir. Ushbu protseduralarni yuqori ta'lim muassasalarida o‘rgatishda, talabalarga amaliy va nazariy bilimlarni o‘rganishning samarali usullarini qo‘llash juda muhimdir. Interaktiv ta'lim metodlari o‘quv jarayonini yaxshilash, talabalar faoliyatini oshirish va ularga ko‘proq amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu metodda talabalar real tibbiy muammolarni hal qilish uchun o‘qituvchi tomonidan berilgan vazifalarni bajarishadi. Oshqozonni zondlash, yuvish yoki zond bilan ovqatlantirish kabi tibbiy amaliyotlar haqidagi kompleks muammolarni hal qilish orqali talabalar nazariy bilimlarni amaliyotga tadbiq etishga o‘rganadilar. Bu metod interaktiv o‘qitishning samarali shakli bo‘lib, talabalar o‘z fikrlarini erkin ifoda etish, muloqotda bo‘lish va amaliy ko‘nikmalarni o‘zlashtirish imkoniyatini yaratadi. Oshqozonni zondlash yoki yuvish kabi protseduralarni o‘rganishda simulyatsiya metodlari keng qo‘llaniladi. Bunda talabalarga maxsus simulyatorlar, manekenlar yoki virtual muhitlarda amaliyotlarni o‘rganish imkoniyati taqdim etiladi. Masalan, oshqozonni zondlashni simulyatsiya qilish orqali talabalar noxush holatlar yuzaga kelganda qanday harakat qilishni o‘rganadilar. Simulyatsiya

ISSN 3030-3907

metodining afzalligi shundaki, talabalar xavfsiz sharoitda amaliy tajriba orttirishadi, bu esa real holatda yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan xatoliklarni kamaytiradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR. Oshqozonni zondlash va yuvish texnikasi tibbiyot sohasida eng muhim va dolzarb mavzulardan biridir. Ushbu texnikalar, ayniqsa, stomatologiya, gastroenterologiya va jarrohlik sohalarida keng qo‘llaniladi. Tibbiyot oliy ta’limida ushbu mavzularni samarali o‘rgatish, talabalar uchun nafaqat nazariy bilim, balki amaliy ko‘nikmalarni ham rivojlantirishni ta’minlash zarur. Oshqozonni zondlash texnikasi va oshqozonni yuvish hamda zond bilan ovqatlantirish jarayonlarini o‘rgatishda an'anaviy dars metodlari kam samarali bo‘lishi mumkin, chunki bu jarayonlar maxsus amaliy ko‘nikmalarni talab qiladi. Shu sababli, so‘nggi yillarda interaktiv ta'lim metodlari tibbiy ta'limda keng qo‘llanilmoqda. Interaktiv metodlar, talabalar va o‘qituvchi o‘rtasidagi faol muloqot va tajriba almashinish orqali ta'limni samarali o‘tishini ta'minlaydi.

Simulyatsiya metodlari talabalarni real sharoitda ish tutish va xavfsiz muhitda amaliy ko‘nikmalarni o‘rganish imkoniyatini yaratadi. Oshqozonni zondlash va oshqozonni yuvish kabi murakkab jarayonlar talabalar uchun xavfli bo‘lishi mumkin. Ammo simulyatorlar yordamida bu jarayonni takrorlash, ko‘nikmalarni rivojlantirish va xatoliklardan o‘rganish imkoniyatlari mavjud.

Simulyatsion modellar: Oshqozonni zondlash va oshqozonni yuvish bo‘yicha simulyatorlar yoki manekenlar, talabalar va o‘qituvchilar uchun real va xavfsiz sharoitlarda bu jarayonlarni amaliy tarzda o‘rganish imkonini beradi. Misol uchun, oshqozon zondlashni amalga oshirayotgan talabalar, virtual yoki fizik manekenlarda o‘zlarining qo‘l ko‘nikmalarini sinab ko‘rishlari mumkin.

Interaktiv simulyatsiyalar: Virtual ta'lim platformalarida oshqozonni zondlashning barcha bosqichlari, foydalanuvchi uchun qadam-baqadam ko‘rsatmalar orqali bajarilishi mumkin. Talabalar, jarayonni virtual muhitda sinab ko‘rib, tajriba orttirishi mumkin.

Virtual metodlar yordamida talabalar oshqozonni zondlash texnikasini ko‘rish, tushunish va o‘rganish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Virtual trening platformalarida talabalar turli xil tibbiy jarayonlarni ko‘rishlari, interaktiv tarzda amaliyot qilishlari mumkin.

Virtual realiti (VR) va kengaytirilgan realiti (AR): Bu texnologiyalar yordamida talabalar virtual oshqozonni zondlashni o‘rganishlari mumkin. Masalan, VR yordamida talabalar virtual bemorning oshqozoniga kirib, zondni o‘rnatish va yuvish jarayonlarini bajarishlari mumkin. AR esa, talabalar real

ISSN 3030-3907

muhitda, ya'ni o‘quv auditoriyasida zondlashni amalga oshirayotgan paytda yordamchi ma'lumotlarni ko‘rsatishi mumkin.

Interaktiv tizimlar: O‘quvchilarga oshqozonni zondlash, yuvish yoki ovqatlantirish jarayonini simulyatsiya qilish imkonini beruvchi tizimlar. Ushbu tizimlarda talabalar turli xil holatlar bilan yuzlashib, masalan, oshqozon muammolarini aniqlash, zondni o‘rnatishda qiyinchiliklarni engish va boshqa tibbiy amaliyotlarni bajarishlari mumkin.

NATIJALAR. Interaktiv ta'lim metodlari, jumladan simulyatsiya va virtual metodlar, o‘qituvchining nazoratini va talabalar uchun amaliy mashqlarni osonlashtiradi. Bu metodlar yordamida talabalar nazariy bilimlarni amaliy ko‘nikmalar bilan bog‘lashlari, jarayonlarni yanada chuqurroq tushunishlari mumkin.

Zondlash va ovqatlantirish texnikalari: Simulyatorlar yordamida talabalar og‘riqsiz va xavfsiz muhitda oshqozonni zondlashni, zarur va xavfli jarayonlarni o‘rganishlari mumkin. Bu jarayonlarning virtual muhitda ko‘rsatilishi talabalar uchun qattiq real muhitda yuzaga keladigan xavflarni minimallashtirishga yordam beradi.

Interaktiv ta'lim metodlarida o‘qituvchi talabalarni faqat nazariy bilimlar bilan ta'minlab qolmay, balki ular bilan amaliy mashg‘ulotlar o‘tkazish orqali bilimlarni mustahkamlashga imkon yaratadi. Bu o‘qituvchi uchun ta'limning har bir bosqichida talabalar bilan real vaqt rejimida muloqot qilish imkonini beradi.

MUHOKAMA. Simulyatsiya usullari tibbiy o‘qitishda muhim o‘rin tutadi. Ushbu metodlar talabalar va mutaxassislarga real klinik vaziyatlarni virtual tarzda sinab ko‘rishga imkon beradi. Oshqozonni zondlash texnikasini o‘rganishda simulyatorlar yordamida quyidagi imtiyozlar mavjud:

- Rejalashtirilgan muhitda sinovdan o‘tkazish: Talabalar simulyatsion modellarda oshqozon zondlashining barcha bosqichlarini takrorlashlari mumkin, bu esa ularning texnikani mukammal o‘zlashtirishlariga yordam beradi.
- Noaniqliklardan himoya qilish: Amaliyotda yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan xatoliklar va noaniqliklarni oldini olish, chunki talabalar xatoliklarni simulyatsiya qilgan holatda o‘rganishadi.
- Bepul va xavfsiz o‘quv muhiti: Simulyatsiya tizimlari virtual muhitda talabalar uchun xavfsiz o‘quv muhitini taqdim etadi.

Virtual ta'lim metodlari — bu talabalar uchun simulyatsiyalarni va interaktiv mashqlarni o‘rganishga imkon beruvchi tizimlar. Oshqozon zondlash texnikasini virtual metodlar yordamida o‘rgatish:

ISSN 3030-3907

- Interaktiv ta'lim materiallari: Virtual modellar yordamida talabalar oshqozonni zondlash texnikasini o‘rganishlari mumkin. Bu metod orqali ular har bir bosqichni o‘z vaqtida to‘g‘ri bajarishga ko‘nikishadi.
- Onlayn video darslar va demonstratsiyalar: Virtual sinflarda, talabalar real sharoitlarda ko‘rinmagan yoki murakkab bo‘lgan protseduralarni ko‘rishlari mumkin.
- Virtual amaliyotlar: Virtual laboratoriyalar yordamida talabalar, masalan, oshqozon zondlashining texnik tomonlarini sinovdan o‘tkazishadi, shuningdek, bunday metodlar har bir talabaning o‘z tempida ishlashiga imkon beradi.

XULOSA. Simulyatsion va virtual metodlar interaktiv ta'limda tibbiyot o‘qitishining muhim tarkibiy qismlaridan biriga aylanmoqda. Oshqozonni zondlash texnikasini o‘rganishda bu metodlar amaliy ko‘nikmalarni yanada samarali o‘rgatish, talabalar va mutaxassislarga xavfsiz, interaktiv va qiziqarli o‘quv jarayonini taqdim etishda katta rol o‘ynaydi. Bu metodlarni birgalikda qo‘llash, tibbiy ta'limni sifatli va zamonaviylashtirish uchun muhim bir qadam hisoblanadi. Shu bilan birga, bunday metodlarning samarali qo‘llanilishi o‘quvchilarning faolligini oshiradi va ular o‘qish jarayonida motivatsiya qozonadilar. Natijada, interaktiv ta'lim usullari nafaqat akademik bilimlarni oshirish, balki talabalarning amaliy malakalarini ham rivojlantiradi, bu esa ularning kelajakdagi professionallik darajasini oshiradi. Umuman olganda, oshqozonni zondlash texnikasi, yuvish va zond bilan ovqatlantirishni o‘rgatishdagi interaktiv ta’lim metodlari, oliy ta'lim muassasalarida tibbiy bilimlarning sifatini yaxshilash va o‘quvchilarni yuqori malakali mutaxassislar sifatida tayyorlash uchun samarali vosita hisoblanadi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI (REFERENCES):

1. Turlier, G., & Good, T. (1995). Improving classroom teaching through interaction.
2. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.
3. Malagari, S., & Shah, S. H. (2009). Endoscopic techniques for gastrointestinal procedures. Journal of Clinical Gastroenterology, 43(7), 575-580.
4. Hennessey, K., & Seppala, S. (2012). Gastrointestinal tube placement and management in critically ill patients. Nursing in Critical Care, 17(2), 84-89.
5. Malagari, S., & Shah, S. H. (2009). Endoscopic techniques for gastrointestinal procedures. Journal of Clinical Gastroenterology, 43(7), 575-580.
6. Hennessey, K., & Seppala, S. (2012). Gastrointestinal tube placement and management in critically ill patients. Nursing in Critical Care, 17(2), 84-89.

ISSN 3030-3907

7. Malagari, S., & Shah, S. H. (2009). Endoscopic techniques for gastrointestinal procedures. Journal of Clinical Gastroenterology, 43(7), 575-580.
8. Hennessey, K., & Seppala, S. (2012). Gastrointestinal tube placement and management in critically ill patients. Nursing in Critical Care, 17(2), 84-89.
9. Malagari, S., & Shah, S. H. (2009). Endoscopic techniques for gastrointestinal procedures. Journal of Clinical Gastroenterology, 43(7), 575-580.
10. Hennessey, K., & Seppala, S. (2012). Gastrointestinal tube placement and management in critically ill patients. Nursing in Critical Care, 17(2), 84-89.

ISSN 3030-3907